

МАРКЕТИНГ І РИНКОВІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.18:330.341.1-047.58

DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2026.2.29>

JEL Classification: F10, M31, O10

Ткаченко А.М.,

*д-р екон. наук, професор,**завідувачка кафедри бізнесу та управління,**ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1843-2579>,*

Левченко Н.М.,

*д-р держ. упр., професор,**професор кафедри бізнесу та управління,**ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3283-6924>,**Національний університет «Запорізька політехніка»*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ЛОГІСТИКИ У ТОРГІВЛІ: ФОРМУВАННЯ ЕТАПІВ РУХУ ТОВАРІВ У КАНАЛАХ РОЗПОДІЛУ

Tkachenko A.M.,

*dr.sc.(econ.), professor,**head of the department of business and management,*

Levchenko N.M.,

*dr.sc.(publ. adm.), professor,**professor at the department of business and administration,**National University "Zaporizka Polytechnics"*

INNOVATIVE APPROACHES TO DEFINING THE ESSENCE OF LOGISTICS IN TRADE: FORMATION OF THE STAGES OF GOODS MOVEMENT IN DISTRIBUTION CHANNELS

Постановка проблеми. Сучасний розвиток економіки характеризується глибокими трансформаційними процесами, що охоплюють сферу торгівлі та зумовлюють переосмислення ролі логістики як ключового елемента забезпечення ефективності функціонування підприємств. В умовах цифровізації, глобалізації ринків, зростання конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища логістика у торгівлі перетворюється на стратегічний інструмент управління потоками ресурсів, який визначає швидкість, гнучкість і результативність бізнес-процесів. Особливої актуальності набуває дослідження сутності логістики через призму етапів руху товарів та функціонування каналів розподілу, які формують основу взаємодії виробника, посередника та кінцевого споживача [5].

Значення логістики у торговельній діяльності посилюється під впливом інноваційних технологій, зокрема цифрових платформ, систем управління ланцюгами постачання (SCM), штучного інтелекту та аналітики великих даних. Ці інструменти забезпечують можливість комплексного моделювання етапів руху товарів, підвищення точності прогнозування попиту, оптимізації запасів і скорочення логістичних витрат. У результаті формується новий підхід до управління каналами розподілу, який передбачає інтеграцію традиційних і цифрових каналів у межах омніканальних систем [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній економічній науці проблематика логістики у торгівлі розглядається як міждисциплінарний напрям, що поєднує підходи менеджменту, маркетингу, економіки підприємства та цифрових технологій. Значна кількість досліджень присвячена уточненню сутності логістики, її структурних елементів та ролі у забезпеченні ефективного функціонування торговельних підприємств. При цьому еволюція наукових підходів демонструє поступовий перехід від вузького трактування логістики як функції транспортування до комплексного розуміння її як інтегрованої системи управління потоками ресурсів [7].

У працях вітчизняних учених логістика дедалі частіше розглядається як адаптивна система, що включає матеріальні, інформаційні та фінансові потоки, взаємопов'язані у межах єдиного логістичного ланцюга. Так, дослідження сучасних підходів до визначення логістичної системи свідчать про наявність кількох концептуальних підходів – системного, структурного та організаційного, які відображають різні аспекти функціонування логістики як об'єкта управління [3]. Водночас науковці підкреслюють, що ефективність логістичних систем визначається ступенем узгодженості їх елементів та здатністю швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища [7].

Важливий напрям досліджень пов'язаний із аналізом логістичних процесів у сфері торгівлі. У наукових працях доведено, що логістичні процеси виступають основою формування конкурентних переваг підприємств, забезпечуючи оптимізацію витрат, підвищення якості обслуговування споживачів та ефективне управління запасами [4, с. 323]. Особлива увага приділяється систематизації логістичних процесів, їхній структуризації та визначенню взаємозв'язків між етапами руху товарів, що дозволяє розглядати логістику як цілісну бізнес-систему [6, с. 235].

Суттєвий внесок у розвиток теорії логістики у торгівлі здійснено в дослідженнях, присвячених каналам розподілу. Встановлено, що ефективність функціонування каналів розподілу залежить від рівня інтеграції логістичних процесів та здатності підприємства адаптувати структуру каналів до змін ринкового середовища [10]. У цьому контексті канали розподілу розглядаються не лише як інструмент реалізації продукції, а як складна система взаємодії учасників ринку, що формує логістичні потоки товарів [3].

Сучасні дослідження також акцентують увагу на трансформації логістики під впливом цифровізації. Вчені відзначають, що впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, Інтернет речей, блокчейн та аналітика великих даних, суттєво змінює підходи до управління логістичними процесами та каналами розподілу [8; 9, с. 273]. Використання цифрових інструментів сприяє автоматизації логістичних операцій, підвищенню прозорості ланцюгів постачання та зниженню операційних витрат [2; 10].

Окремий напрям наукових досліджень пов'язаний із забезпеченням стійкості логістичних систем в умовах кризових явищ, зокрема воєнних конфліктів та глобальних економічних потрясінь. Доведено, що сучасні логістичні системи повинні характеризуватися високим рівнем адаптивності, гнучкості та диверсифікації каналів постачання, що дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити безперервність руху товарів [11, с. 199]. При цьому логістика розглядається як ключовий елемент економічної безпеки підприємств і держави в цілому [15, с. 45].

У зарубіжних дослідженнях основний акцент робиться на інтеграції цифрових технологій у логістичні системи та розвитку концепції «Logistics 4.0». Зокрема, доведено, що використання цифрових двійників, інтелектуальних систем моніторингу та автоматизованих платформ управління дозволяє значно підвищити ефективність логістичних процесів і забезпечити їхню стійкість у довгостроковій перспективі [14]. Крім того, цифрова трансформація сприяє підвищенню рівня прозорості та керованості логістичних ланцюгів, що є критично важливим для сучасної торгівлі [13].

Разом із тим, незважаючи на значну кількість наукових праць, існують певні прогалини у дослідженні логістики у торгівлі. Зокрема, недостатньо розробленими залишаються питання формування етапів руху товарів у межах каналів розподілу з урахуванням сучасних цифрових інструментів. Більшість досліджень зосереджена на окремих аспектах логістичної діяльності, що ускладнює формування цілісного підходу до її аналізу та управління.

Отже, проведений аналіз наукових досліджень дозволяє зробити висновок, що логістика у торгівлі є складною багаторівневою системою, яка потребує подальшого теоретичного осмислення та методологічного вдосконалення, зокрема в площині формування етапів руху товарів у сучасних каналах розподілу. Це визначає необхідність подальших досліджень, спрямованих на розробку інноваційних підходів до управління логістичними процесами в умовах цифрової економіки.

Постановка завдання. Метою статті є поглиблення теоретичних положень щодо сутності логістики у торгівлі та обґрунтування цифрово-інтегрованого підходу до формування етапів руху товарів у каналах розподілу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах розвитку цифрової економіки логістику у сфері торгівлі доцільно розглядати не лише як складову операційної діяльності підприємства, пов'язану з транспортуванням, складуванням чи постачанням продукції, а як комплексну інтегровану систему управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками. Такий підхід забезпечує координацію всіх етапів руху товарів у каналах розподілу та спрямований на формування доданої вартості для кінцевого споживача. Сучасна логістика виконує стратегічну функцію у системі управління підприємством, оскільки впливає на швидкість товарообігу, рівень сервісного обслуговування, оптимізацію витрат і адаптивність підприємства до змін ринкового середовища. На відміну від традиційних підходів, у межах яких логістика ототожнювалася переважно з процесами транспортування та зберігання продукції, сучасна концепція передбачає її ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства, підвищенні ефективності взаємодії учасників ланцюга постачання та формуванні довгострокових конкурентних переваг [4, с. 323].

Сутність логістики у торгівлі розкривається через взаємозв'язок таких ключових складових:

- управління потоками товарів;
- координація діяльності учасників каналів розподілу;
- оптимізація витрат і часу;
- забезпечення високого рівня логістичного сервісу.

Це підтверджує, що логістика виступає інтеграційною платформою, яка поєднує всі етапи руху товарів у єдину ефективну систему [7].

У ході дослідження сформовано авторський підхід щодо систематизації етапів руху товарів, що дозволяє структуровано описати логістичні процеси у торгівлі (табл. 1).

Таблиця 1

Систематизація етапів руху товарів у логістиці торгівлі

№	Етап руху товарів	Зміст етапу	Основні логістичні функції
1	Формування попиту	Аналіз ринку, прогнозування попиту	Маркетингова аналітика, прогнозування
2	Закупівля	Вибір постачальників, укладання контрактів	Управління постачанням
3	Транспортування	Доставка товарів	Управління транспортом
4	Складування	Зберігання товарів	Управління запасами
5	Розподіл	Формування каналів збуту	Логістика розподілу
6	Реалізація	Продаж товарів	Управління продажами
7	Післяпродажне обслуговування	Сервіс та підтримка	Логістика сервісу

Джерело: складено авторами

Запропонована структура дозволяє розглядати рух товарів як безперервний процес, ефективність якого визначається узгодженістю всіх етапів.

Особливістю сучасних логістичних систем є їх динамічність, що проявляється у здатності адаптувати етапи руху товарів до змін попиту, умов постачання та ринкових ризиків. Це зумовлює необхідність інтеграції цифрових технологій у процес управління логістикою [1].

Канали розподілу є ключовим елементом логістичної системи, який визначає структуру та ефективність руху товарів. Запропоновано класифікацію каналів розподілу за рівнем інтеграції та складністю:

- прямі канали (виробник – споживач);
- непрямі канали (із залученням посередників);
- багаторівневі канали;
- омніканальні системи (поєднання офлайн та онлайн каналів).

Сучасні торговельні підприємства дедалі частіше переходять до омніканальних моделей, які забезпечують більшу гнучкість і доступність товарів для споживачів. Такий підхід дозволяє оптимізувати логістичні витрати та підвищити якість обслуговування [2].

Ефективність функціонування каналів розподілу значною мірою визначається рівнем координації взаємодії між учасниками логістичного ланцюга, узгодженістю управлінських рішень та ступенем інтеграції логістичних процесів. Недостатня синхронізація дій між постачальниками, посередниками, складськими комплексами та торговельними підприємствами призводить до зростання логістичних витрат, уповільнення товарообігу та зниження якості обслуговування споживачів. У сучасних умовах цифровізації економіки забезпечення ефективного функціонування каналів розподілу потребує впровадження сучасних інформаційних систем управління, які дозволяють здійснювати оперативний моніторинг логістичних потоків, координувати процеси постачання та реалізації продукції, а також підвищувати прозорість взаємодії між учасниками ринку. Використання цифрових платформ, ERP- та CRM-систем сприяє оптимізації логістичних операцій, скороченню часових витрат і підвищенню адаптивності каналів розподілу до змін зовнішнього середовища [9, с. 273].

Порівняльний аналіз ефективності різних типів каналів розподілу наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика каналів розподілу у логістиці торгівлі

Тип каналу	Характеристика	Переваги	Недоліки	Рівень ефективності
Прямий	Виробник → споживач	Контроль, швидкість	Обмежене охоплення	Високий
Непрямий	Через посередників	Розширення ринку	Вищі витрати	Середній
Багаторівневий	Декілька посередників	Масштабування	Складність управління	Середній
Омніканальний	Інтеграція онлайн/офлайн	Гнучкість, доступність	Висока складність	Високий

Джерело: складено авторами

Оmnіканальні системи розподілу характеризуються найвищим рівнем ефективності порівняно з традиційними моделями збуту, оскільки забезпечують інтеграцію різних каналів взаємодії зі споживачами у межах єдиного логістичного простору. Поєднання офлайн- та онлайн-каналів продажу, цифрових платформ, електронної комерції та сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню гнучкості логістичних процесів, прискоренню руху товарів і покращенню якості сервісного обслуговування. Використання omnіканального підходу дозволяє підприємствам оперативнo адаптуватися до змін споживчого попиту, оптимізувати логістичні витрати та забезпечувати безперервність взаємодії з клієнтами. Крім того, інтеграція цифрових технологій у систему управління каналами збуту створює передумови для підвищення прозорості логістичних операцій, ефективного управління запасами та зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку [1].

Разом із тим, сучасні тенденції розвитку цифрової економіки свідчать про те, що ефективність логістики визначається не лише раціональною організацією фізичного переміщення товарів, але й рівнем інтеграції інформаційних потоків між усіма учасниками каналу розподілу. У зв'язку з цим виникає потреба у розширенні традиційного розуміння логістичних процесів та формуванні нових підходів до управління рухом товарів з урахуванням можливостей цифрових технологій.

На відміну від традиційних підходів, у яких рух товарів розглядається переважно як послідовність операцій транспортування, складування та реалізації продукції, запропонований авторський підхід базується на концепції цифрової інтеграції логістичних процесів, відповідно до якої кожен етап руху товарів супроводжується формуванням, обробкою та передачею інформаційних потоків у режимі реального часу. Такий підхід дозволяє розглядати логістику не лише як систему фізичного переміщення продукції, а як комплексну цифрово-орієнтовану платформу управління даними, що забезпечує підвищення якості управлінських рішень, оперативність реагування на зміни зовнішнього середовища та узгодженість дій усіх учасників логістичного ланцюга.

Наукова новизна запропонованого підходу полягає у виокремленні додаткового етапу – цифрової координації та аналітичного супроводу, який, на відміну від існуючих наукових підходів, розглядається як самостійна складова логістичного процесу. Запровадження такого етапу зумовлене необхідністю забезпечення безперервного обміну даними між виробниками, постачальниками, логістичними операторами, торговельними посередниками та кінцевими споживачами. Саме цифрова координація створює умови для синхронізації матеріальних, інформаційних і фінансових потоків, своєчасного виявлення логістичних ризиків та підвищення адаптивності системи розподілу до змін ринкового середовища.

Практична реалізація запропонованого етапу передбачає використання сучасних цифрових рішень, зокрема платформ управління ланцюгами постачання (SCM), технологій штучного інтелекту, цифрових двійників (Digital Twin), хмарних сервісів, блокчейн-технологій та аналітичних платформ обробки великих даних. Їхнє застосування забезпечує прозорість логістичних операцій, підвищує точність прогнозування попиту, скорочує витрати на управління запасами та сприяє формуванню стійких конкурентних переваг підприємств у сфері торгівлі.

У межах запропонованої авторської моделі кожному етапу руху товарів відповідає комплекс спеціалізованих цифрових інструментів, використання яких забезпечує підвищення ефективності логістичних процесів та створення доданої цінності для всіх учасників каналу розподілу (табл. 3).

Таблиця 3

Цифрові інструменти управління етапами руху товарів у каналах розподілу

Етап	Цифрові інструменти	Переваги для бізнесу
Формування попиту	Big Data, AI-аналітика, Google Analytics, Power BI	Підвищення точності прогнозування попиту, скорочення ризику надлишкових запасів
Закупівля	ERP-системи (SAP, Oracle, Microsoft Dynamics), SRM-платформи	Автоматизація закупівель, оптимізація вибору постачальників
Транспортування	GPS-моніторинг, IoT-датчики, TMS-системи	Контроль маршрутів у режимі реального часу, зниження транспортних витрат
Складування	WMS-системи, RFID-технології, роботизовані комплекси	Підвищення точності обліку запасів та продуктивності складів
Цифрова координація та аналітичний супровід (авторський етап)	SCM-платформи, Blockchain, Digital Twin, хмарні сервіси	Синхронізація учасників ланцюга постачання, прозорість операцій, швидке реагування на ризики
Розподіл	CRM-системи, маркетплейси, цифрові платформи збуту	Розширення каналів продажу та охоплення споживачів
Реалізація	E-commerce платформи, мобільні додатки, маркетингові платформи	Зростання швидкості продажів та підвищення клієнтського досвіду
Післяпродажне обслуговування	CRM, чат-боти, AI-системи підтримки клієнтів	Формування лояльності клієнтів та підвищення повторних продажів

Джерело: розроблено авторами

Запропонований етап цифрової координації та аналітичного супроводу є центральною ланкою сучасної логістичної системи, оскільки забезпечує інтеграцію всіх учасників каналу розподілу в єдине інформаційне середовище. На відміну від традиційних моделей, де інформаційні потоки розглядаються як допоміжний елемент логістики, у запропонованому підході вони виступають самостійним об'єктом управління та формують основу для оперативного прийняття управлінських рішень.

Використання технологій цифрових двійників (Digital Twin), Інтернету речей (IoT) та блокчейн-рішень дозволяє підприємствам отримувати актуальну інформацію про стан товарних потоків у режимі реального часу, прогнозувати можливі ризики, оптимізувати маршрути доставки та забезпечувати прозорість логістичних операцій. У результаті скорочуються операційні витрати, зменшується тривалість логістичного циклу та підвищується рівень обслуговування споживачів.

Таким чином, авторський підхід передбачає трансформацію традиційної моделі руху товарів у цифрово-інтегровану логістичну екосистему, де ключовим фактором ефективності виступає не лише фізичне переміщення продукції, а й управління інформацією, аналітикою та цифровими взаємозв'язками між усіма учасниками каналу розподілу. Саме це забезпечує формування нових конкурентних переваг підприємств у сфері торгівлі в умовах цифрової економіки.

У результаті дослідження визначено основні напрями оптимізації логістичних процесів у торгівлі:

- диверсифікація каналів розподілу;
- інтеграція учасників логістичного ланцюга;
- автоматизація логістичних операцій;
- використання аналітичних інструментів для прогнозування попиту;
- управління ризиками логістичних процесів.

Реалізація запропонованих заходів сприяє підвищенню стійкості та результативності логістичних систем, особливо в умовах нестабільності зовнішнього середовища, що характеризується високою динамічністю ринку, змінами споживчого попиту та ризиками порушення ланцюгів постачання. У сучасних умовах цифрова трансформація логістики виступає одним із ключових чинників забезпечення ефективності торговельної діяльності, оскільки дозволяє підвищити гнучкість, адаптивність та оперативність логістичних процесів. Використання цифрових платформ, автоматизованих систем управління та інструментів аналітичного моніторингу забезпечує своєчасне реагування на зміни ринкової кон'юнктури, оптимізацію логістичних витрат і покращення координації між учасниками каналів розподілу [12].

Водночас результати дослідження підтверджують, що ефективне функціонування логістики у сфері торгівлі можливе лише за умови комплексного управління всіма етапами руху товарів та інтеграції каналів розподілу в єдину систему взаємодії. Поєднання традиційних механізмів організації логістичних процесів із сучасними інноваційними технологіями створює передумови для підвищення ефективності діяльності торговельних підприємств, прискорення товарообігу, покращення якості логістичного сервісу та формування довгострокових конкурентних переваг у сучасних умовах господарювання.

Висновки з проведеного дослідження. У результаті проведеного дослідження сформовано комплексне наукове бачення сутності логістики у торгівлі та етапів руху товарів у каналах розподілу. Отримані результати дозволяють зробити низку теоретичних і прикладних висновків.

По-перше, уточнено економічну сутність логістики у торгівлі, яку доцільно трактувати як інтегровану систему управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками, спрямовану на забезпечення ефективної взаємодії учасників каналів розподілу та створення цінності для кінцевого споживача. Доведено, що в сучасних умовах логістика виходить за межі операційної функції та набуває стратегічного значення для розвитку підприємств.

По-друге, систематизовано етапи руху товарів у логістичній системі торгівлі, що дозволило сформувати їх цілісну структуру як послідовного та взаємопов'язаного процесу – від формування попиту до післяпродажного обслуговування. Встановлено, що ефективність функціонування кожного етапу безпосередньо впливає на загальну результативність логістичної діяльності підприємства.

По-третє, обґрунтовано визначальну роль каналів розподілу як ключового елемента логістичної системи, що формує архітектуру руху товарів. Доведено, що сучасні канали розподілу трансформуються у напрями омніканальності, що забезпечує підвищення гнучкості логістичних процесів, розширення доступу до споживача та оптимізацію витрат.

По-четверте, визначено ключові напрями оптимізації логістичних процесів у торгівлі, серед яких особливе значення мають інтеграція учасників логістичного ланцюга, автоматизація операцій, диверсифікація каналів розподілу та застосування прогнозно-аналітичних моделей. Встановлено, що реалізація цих заходів сприяє підвищенню стійкості логістичних систем і формуванню довгострокових конкурентних переваг підприємств.

Загалом результати дослідження підтверджують, що поєднання традиційних підходів до організації логістики з інноваційними цифровими рішеннями є необхідною умовою ефективного функціонування торговельних підприємств у сучасних умовах. Запропоновані теоретичні положення

та практичні рекомендації можуть бути використані при розробці стратегій розвитку підприємств, удосконаленні логістичних систем та підвищенні ефективності каналів розподілу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленням методів економіко-математичного моделювання логістичних процесів, розробкою інтелектуальних систем управління ланцюгами постачання, а також оцінювання впливу цифровізації на економічну безпеку підприємств у сфері торгівлі.

Література

1. Жуковська В. М., Климанський В. І. Трансформація бізнес-процесів на підприємстві електронної торгівлі: вплив цифрових технологій. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-69>.
2. Корман І. І., Семенда О. В., Мазур Ю. П. Вплив цифрових технологій на управління каналами розподілу та логістику в умовах глобальної економіки. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-28>.
3. Корман І. І., Семенда О. В., Осадчук Н. В. Маркетингове дослідження каналів розподілу. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск № 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-29>.
4. П'ятницька Г. Т., Шевчун М. Б. Логістичні процеси в торгівлі: систематизація наукових поглядів та оцінювання впливу на управління підприємствами. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 322-330. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-322-330>.
5. П'ятницька Г. Т., Шевчун М. Б. Логістичні стратегії в торгівлі: різновиди, методи вибору, інноваційні зміни за умов сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-48>.
6. П'ятницька Г. Т., Шевчун М. Б. Моделювання результативного управління логістичними процесами підприємства торгівлі. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 234-241. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-234-241>.
7. Сігаєва Т. Є., Місюкевич В. І., Тимченко А. М. Логістичне забезпечення міжнародної торгівлі: необхідність та стан в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-13>.
8. Судук Н. В., Герасимович І. В. Застосування штучного інтелекту у виробничій логістиці: сучасні практики та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-40>.
9. Тимчик А. М. Особливості управління логістичними процесами електронної комерції підприємства. *Бізнес Інформ*. 2024. № 2. С. 272-278. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-272-278>.
10. Ткаченко А. М., Маслов Д. Г. Цифровізація і технологічна трансформація як відповідь на сучасні глобальні виклики та шлях до формування стійких конкурентних переваг національних підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 3(81). С. 200-207. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-200-207](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-200-207).
11. Шталь Т. В., Уварова А. Є. Оцінка організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності торговельних підприємств України. *Бізнес Інформ*. 2020. № 1. С. 196-209. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-196-209>.
12. Deng W., Wang M., Xing S., Jiang Z. Influence of digital transformation on the supply chain resilience of Chinese manufacturing enterprises: a mixed-methods perspective. *Journal of Business & Industrial Marketing*. 2025. Vol. 40. № 3. P. 796-814. DOI: <https://doi.org/10.1108/JBIM-05-2024-0341>.
13. Helo P., Thai V. V. Logistics 4.0 – Digital transformation with smart connected tracking and tracing devices. *International Journal of Production Economics*. 2024. Vol. 275. Article 109336. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2024.109336>.
14. Liu Y., Pan S., Ballot E. Unveiling the potential of digital twins in logistics and supply chain management: Services, capabilities, and research opportunities. *Digital Engineering*. 2024. Vol. 3. Article 100025. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.dte.2024.100025>.
15. Tkachenko A., Pozhuieva T., Sevastyanov R. Justification of the Role of Economic Security as a Tool for Protecting Business Entities in the Logistics Services Market. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 4(82). С. 44-50. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4\(82\)-44-50](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4(82)-44-50).

References

1. Zhukovska, V.M. and Klymanskyi, V.I. (2024), "Transformation of business processes in electronic trade enterprises: impact of digital technologies", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 66, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-69>.
2. Korman, I.I., Semenda, O.V. and Mazur, Yu.P. (2025), "The impact of digital technologies on the management of distribution channels and logistics in the global economy", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 71, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-28>.

3. Korman, I.I., Semenda, O.V. and Osadchuk, N.V. (2021), "Marketing research of distribution channels", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 29, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-29>.
4. Piatnytska, H.T. and Shevchun, M.B. (2020), "The logistic processes in trade: systematizing scientific views and assessing the impact on enterprise management", *Biznes Inform*, no. 7, pp. 322-330, DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-322-330>.
5. Piatnytska, H.T. and Shevchun, M.B. (2023), "Logistics strategies in trade: varieties, selection methods, innovative changes under conditions of sustainable development", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 50, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-48>.
6. Piatnytska, H.T. and Shevchun, M.B. (2021), "Modeling of effective management of a trade enterprise's logistic processes", *Biznes Inform*, no. 7, pp. 234-241, DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-234-241>.
7. Sihaieva, T.Ye., Misiukevych, V.I. and Tymchenko, A.M. (2023), "Logistics support for international trade: necessity and state in modern conditions", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 54, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-13>.
8. Suduk, N.V. and Herasymovych, I.V. (2025), "Application of artificial intelligence in production logistics: modern practices and development prospects", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 73, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-40>.
9. Tymchyk, A.M. (2024), "Features of managing the logistic processes of e-commerce of the enterprise", *Biznes Inform*, no. 2, pp. 272-78, DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-272-278>.
10. Tkachenko, A.M. and Maslov, D.H. (2025), "Digitalization and technological transformation as a response to modern global challenges and the path to forming sustainable competitive advantages of national enterprises", *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, no. 3(81), pp. 200-207, DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-200-207](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-200-207).
11. Shtal, T.V. and Uvarova, A.Ye. (2020), "Evaluating the organizational and economic provision for the logistic activities of Ukrainian trade enterprises", *Biznes Inform*, no. 1, pp. 196-209, DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-196-209>.
12. Deng, W., Wang, M., Xing, S. and Jiang, Z. (2025), "Influence of digital transformation on the supply chain resilience of Chinese manufacturing enterprises: a mixed-methods perspective", *Journal of Business & Industrial Marketing*, Vol. 40, no. 3, pp. 796-814, DOI: <https://doi.org/10.1108/JBIM-05-2024-0341>.
13. Helo, P. and Thai, V.V. (2024), "Logistics 4.0 – Digital transformation with smart connected tracking and tracing devices", *International Journal of Production Economics*, Vol. 275, Article 109336, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2024.109336>.
14. Liu, Y., Pan, S. and Ballot, E. (2024), "Unveiling the potential of digital twins in logistics and supply chain management: Services, capabilities, and research opportunities", *Digital Engineering*, Vol. 3, Article 100025, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.dte.2024.100025>.
15. Tkachenko, A.M., Pozhueva, T.O. and Sevastyanov, R.V. (2025), "Justification of the Role of Economic Security as a Tool for Protecting Business Entities in the Logistics Services Market", *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, no. 4(82), pp. 44-50, DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4\(82\)-44-50](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4(82)-44-50).

Ткаченко А.М., Левченко Н.М.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ЛОГІСТИКИ У ТОРГІВЛІ: ФОРМУВАННЯ ЕТАПІВ РУХУ ТОВАРІВ У КАНАЛАХ РОЗПОДІЛУ

Мета. Поглиблення теоретичних положень щодо сутності логістики у торгівлі та обґрунтування цифрово-інтегрованого підходу до формування етапів руху товарів у каналах розподілу.

Методика дослідження Методологічною основою дослідження є системний, процесний та структурно-функціональний підходи. У процесі дослідження використано методи аналізу і синтезу – для уточнення економічної сутності логістики у торгівлі; порівняльний аналіз – для оцінювання каналів розподілу; метод систематизації – для формування моделі етапів руху товарів; табличний метод – для узагальнення результатів дослідження.

Результати дослідження. Доведено, що логістика у торгівлі трансформується з операційної функції у стратегічний інструмент управління, який забезпечує інтеграцію матеріальних, інформаційних і фінансових потоків. Уточнено сутність логістики у торгівлі як інтегрованої системи управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками. Систематизовано основні етапи руху товарів, що охоплюють процеси від формування попиту до післяпродажного обслуговування. Обґрунтовано роль каналів розподілу як ключового елемента логістичної системи, що визначає ефективність руху товарів. Доведено, що впровадження інноваційних підходів сприяє оптимізації логістичних витрат, підвищенню якості обслуговування споживачів і забезпеченню стійкості підприємств у динамічному середовищі.

Наукова новизна результатів дослідження. Удосконалено підходи до трактування сутності логістики у торгівлі як інтегрованої системи управління матеріальними, інформаційними і фінансовими потоками, а також виокремлено додатковий етап руху товарів у логістиці торгівлі – цифрової

координації та аналітичного супроводу, який, на відміну від існуючих наукових підходів, дозволяє розглядати логістику не лише як систему фізичного переміщення продукції, а як комплексну цифрово-орієнтовану платформу управління даними, що забезпечує підвищення якості управлінських рішень, оперативність реагування на зміни зовнішнього середовища та узгодженість дій усіх учасників логістичного ланцюга.

Практична значущість результатів дослідження. Результати проведеного дослідження можуть бути використані торговельними підприємствами при формуванні ефективних каналів розподілу, удосконаленні систем управління логістичними процесами, впровадженні цифрових інструментів координації логістичних потоків та підвищенні ефективності взаємодії учасників ланцюга постачання.

Ключові слова: логістика у торгівлі, етапи руху товарів, канали розподілу, логістичні процеси, цифровізація, управління ланцюгами постачання.

Тkachenko A.M., Levchenko N.M.

INNOVATIVE APPROACHES TO DEFINING THE ESSENCE OF LOGISTICS IN TRADE: FORMATION OF THE STAGES OF GOODS MOVEMENT IN DISTRIBUTION CHANNELS

Purpose. The aim of the article is to advance the theoretical foundations of the essence of logistics in trade and substantiate a digitally integrated approach to the formation of the stages of goods movement within distribution channels.

Methodology of research. The methodological framework of the study is based on systemic, process-oriented, structural and functional approaches. The research employed methods of analysis and synthesis to clarify the economic essence of logistics in trade; comparative analysis to evaluate distribution channels; the systematization method to develop a model of the stages of goods movement; and the tabular method to summarize and present the research findings.

Findings. The study demonstrates that logistics in trade is transforming from an operational function into a strategic management instrument that ensures the integration of material, information, and financial flows. The essence of trade logistics has been refined and defined as an integrated system for managing material, information, and financial flows. The key stages of goods movement, ranging from demand generation to after-sales service, have been systematized. The role of distribution channels as a core component of the logistics system determining the efficiency of goods movement has been substantiated. The findings confirm that the implementation of innovative approaches contributes to the optimization of logistics costs, improvement of customer service quality, and enhancement of enterprise resilience in a dynamic business environment.

Originality. The paper refines approaches to interpreting the essence of logistics in trade as an integrated system for managing material, information, and financial flows, and an additional stage in the movement of goods in trade logistics has been identified – digital coordination and analytical support – which, unlike existing scientific approaches, allows logistics to be viewed not only as a system of physical product movement, but as a comprehensive, digitally oriented data management platform that ensures improved quality of management decisions, rapid response to changes in the external environment, and coordinated actions of all participants in the logistics chain.

Practical value. The results of the study can be applied by trading enterprises in designing effective distribution channels, improving logistics management systems, implementing digital tools for coordinating logistics flows, and enhancing the efficiency of interactions among supply chain participants.

Key words: trade logistics, stages of goods movement, distribution channels, logistics processes, digitalization, supply chain management.

Дата надходження рукопису: 26.03.2026

Дата прийняття рукопису до друку: 30.04.2026

Дата публікації: 18.05.2026